

ТЕА ФОН ХАРБУ

КЊИГА
О
НИБЕЛУНЗИМА

БЕОГРАД, 2002.

неодољива привлачност главна особина која се код ове врсте књижевности тражи од садржине. Ако је она, поред тога, и значајна, утолико боље. Али значајност, у сваком случају, није нарочито потребна, чак може бити и сметња у делима која се обраћају широким слојевима; јер значајна садржина, бар по правилу, захтева од читаоца известан духовни напор, док је већина читалаца задовољна ако лепо написани роман може да чита без предаха, да лети од стране до стране и што пре сазна како се свршава вешто удешени заплет, не питајући много да ли је реч о неком озбиљном животном проблему, или само о некој пустоловини или фантастичној творевини маште.

У *Књизи о Нibelунзима* садржина је несумњиво и занимљива и значајна. Нibelуншка легенда је кроз векове привлачила духове, још од сеобе народа, кад се почела стварати, па до почетка тринаестог века, кад је сливањем поједињих народних песама у једну целину постала *Nibelунишка йесма*, најзнатнији немачки народни еп. Да је привлачност легенде остала неумањена и у наше време, доказ је Вагнеров *Nibelунгов Ярсітен*, музичка драма која у позоришту заузима четири вечери и која је – све од године 1876, кад је као целина први пут приказивана – привлачила у Немачку гледаоце буквально из целога света. Треба, међутим, одмах истаћи да извор Вагнерове тетралогије није *Nibelунишка йесма* него сканди-

навски облик нивелуншке легенде, у којем су сачуване многе архаичне црте; он износи древно митолошко доба, кад су на земљи, у испреплетаним односима, живели заједно богови, цинови, кепеци и људи. Захваљујући тој архаичности може се помоћу скандинавског облика легенде лако објаснити и понека замагљена страна *Нивелуншке јесме*, које се, са много слободе у појединостима, држала Теса фон Харбу.

У *Нивелуншкој јесми* има несумњиво много људске сировости и сировости, која избија тим лакше што је заоденута само танким слојем хришћанске културе из раних столећа средњега века. Кrv се пролива немилице, јер се борба води до истраге; људски живот је јевтин, и свој и туђ. Али та варварска љуска има и своју етичку језгу, јер свирепи јунаци не убијају ради убијања, нити гину зато да не би завршили неславно – природном смрћу. Они се по правилу боре за одређене идеале, који у њиховим очима имају већу вредност од живота, а најчешћи и највећи њихов идеал јесте верност. Поред тога, ток догађаја крије у себи – без наметљивости, као што и доликује правој књижевности – извесну животну мудрост, извесну поуку: себичност је рђав саветодавац, необуздане страсти доносе зла не само другима него и ономе који није умео да их у себи обузда, свако дело најзад изиђе на видело, боље је часно умрети него срамно живети. У тој узбудљивој трагедији,